

Onderwerp

Goedkeuringsbesluit dijkversterking Wolferen-Sprok

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Inleiding

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland hebben van het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Rivierenland bij brief van 12 mei 2021 het verzoek ontvangen tot goedkeuring van het projectplan “Dijkversterking Wolferen-Sprok, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland op 23 april 2021. Dit besluit bevat de beoordeling van het projectplan en de goedkeuring die op grond van artikel 5.7, eerste lid, van de Waterwet is vereist.

Projectbeschrijving

Het dijktraject Wolferen-Sprok ligt aan de noordzijde van de Waal. Het traject ligt in de provincie Gelderland. De dijkversterking ligt grotendeels binnen de gemeenten Nijmegen (Oosterhout, Lent en buurtschap Sprok) en Overbetuwe (Slijk-Ewijk, Oosterhout en buurtschappen Loenen en Wolferen). Aan de oostzijde ligt een klein deel in de gemeente Lingewaard (Bemmel). Aan de westzijde stopt het plangebied net over de grens met de gemeente Neder-Betuwe. Het dijktraject heeft een totale lengte van ongeveer 15 km.

De dijk is de noordelijke grens van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuur Netwerk overlappen deels met dit Natura 2000-gebied. Daarnaast zijn Landgoed Loenen, Landgoed Oosterhout en het gebied ten noorden van Sprok aangewezen als waardevol natuurgebied

Alle waterkeringen in Nederland moeten aan wettelijke eisen voldoen om het achterland te kunnen beschermen tegen hoogwater. De noordelijke Waaldijk tussen Wolferen en Sprok is over een lengte van 13,3 kilometer bij de laatste beoordeling afgekeurd. De enige uitzondering is het gebied bij Lent. Hier is een nieuwe kering aangelegd als onderdeel van het project Ruimte voor de Rivier, dijkteruglegging Lent.

De dijkversterking Wolferen-Sprok is primair gericht op versterking van de primaire waterkering om het achterland te beschermen tegen overstromingen. Daarbij moet echter rekening worden gehouden met de ruimtelijke inpassing en lokale ontwikkelingen. De scope van het project bestaat daarom uit de volgende drie onderdelen:

- Waterveiligheidsopgave: het technische veiligheidsprobleem, zorgen dat de dijk voldoet aan de wettelijke voorschriften;
- Inpassingsopgave: het zo goed mogelijk inpassen van huidige functies en waarden in het projectgebied;
- Gebiedsopgave: waar mogelijk meenemen van lokale gebiedsontwikkelingen en/of impulsen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

2 van 7

In de HWBP-verkenning Wolferen Sprok (2017-2018) is een dijkeruglegging bij Oosterhout als variant onderzocht. In de uitgevoerde verkenning is een aantal alternatieven bekeken met een grotere of kleinere bijdrage aan natuur/waterkwaliteit, recreatie en waterstandsdaling. De betrokken partijen hebben na afronding van de verkenning gezamenlijk besloten om vast te houden aan het versterken van de huidige dijk en de variant van een dijkeruglegging nu niet verder uit te werken. Tevens is besloten om de gebiedsreservering voor een dijkeruglegging op de lange termijn te handhaven.

Op 12 maart 2019 stelde het dagelijks bestuur van het waterschap het voorkeursalternatief voor dijkversterking Wolferen-Sprok vast. Het voorkeursalternatief bestaat in de basis uit het versterken van de huidige dijk in grond met een verticale maatregel tegen piping. Op enkele delen is een andere oplossing gekozen. Daarnaast wijst het voorkeursalternatief locaties aan waar optimalisatie van het voorkeursalternatief of maatwerk nodig is. Daarmee werd de verkenning afgerond en startte de planuitwerking om het voorkeursalternatief verder uit te werken tot het detailniveau dat nodig is voor de formele besluitvorming en de vergunningen.

Voor het ontwerp in de planuitwerkingsfase vormt het voorkeursalternatief het uitgangspunt. Dit ontwerp is in de planuitwerking geoptimaliseerd, onder meer doordat nader (grond)onderzoek is gedaan. Daarbij is ook invulling gegeven aan de maatwerklocaties. Het dijkontwerp bestaat in hoofdzaak uit de volgende onderdelen:

- versterking in grond: alternatief wat over het gehele tracé de voorkeur heeft om toe te passen, wordt uitgevoerd middels grondwerk;
- (verticale) pipingmaatregel: betreft het toepassen van een waterkerende constructie om piping te voorkomen;
- nadere ontwerpdetaillering: specifieke oplossingen waar de versterking in grond niet mogelijk is, betreft veelal constructieve oplossingen met damwanden.

De realisatie van de dijkversterking Wolferen-Sprok is in deeltrajecten voorzien tussen 2021 en 2026. Tijdens de realisatiefase van het project kan nog een verdere optimalisatie van het dijkontwerp plaatsvinden door de aannemer passend binnen het kader van het projectplan.

Wettelijk kader

In artikel 5.4 van de Waterwet is bepaald dat voor de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door de waterbeheerder een projectplan moet worden opgesteld. Paragraaf 5.2 van de Waterwet verklaart op projectplannen tot aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen de projectprocedure van toepassing. Dat houdt onder meer in dat het projectplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft. De grondslag voor goedkeuring van het projectplan is opgenomen in artikel 5.7, eerste lid, van de Waterwet. Daarin is bepaald dat de goedkeuring slechts kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Daarnaast is het projectplan m.e.r.-beoordelingsplichtig door onderdeel D 3.2, D 9 en D 16.1 van de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage. Onderdeel D 3.2 betreft de wijziging van een primaire waterkering, waarvoor Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag is.

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

3 van 7

Toetsing projectplan

Om te beoordelen of het projectplan in strijd is met het recht of het algemeen belang zijn zowel de procedure als de inhoud getoetst. In dit geval zijn daarbij de volgende aspecten van belang:

1. Procedure milieueffectrapportage
2. Waterveiligheid
3. Ruimtelijke inpassing
4. De eisen die de Waterwet aan het projectplan stelt
5. Coördinatie en zienswijzen

Procedure milieueffectrapportage

Het projectplan op grond van de Waterwet kent een uitgebreide voorbereiding. Daarbij is eerst onderzocht welke alternatieven er zijn voor de dijkversterking en wat de invloed daarvan is op de omgeving. Omdat op voorhand nadelige milieueffecten niet konden worden uitgesloten vanwege de nabijheid van het Natura 2000-gebied en een aantal woongebieden, is ervoor gekozen om de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) te doorlopen. Die procedure voorziet in een borging van de milieubelangen voor het project. Daarnaast verschaft de m.e.r. omgevingsinformatie voor de wijziging van bestemmingsplannen en biedt het mogelijkheden om omwonenden te betrekken bij de keuzes die gemaakt moeten worden in de voorbereiding. Gedeputeerde Staten zijn in het kader van het goedkeuringsbesluit op grond van artikel 5.7 van de Waterwet bevoegd gezag voor de m.e.r. Dat betekent dat Gedeputeerde Staten geen goedkeuring aan het projectplan kunnen verlenen indien het milieueffectrapport (MER) niet voldoet aan de wettelijke eisen of onjuistheden bevat.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) markeert de start van de m.e.r. Deze NRD is bedoeld om betrokkenen vooraf te informeren en raadplegen over de gewenste inhoud en diepgang van het op te stellen MER, ofwel over de reikwijdte en het detailniveau. De 'reikwijdte' geeft aan wat het voornemen is, welke alternatieven en varianten in het MER worden onderzocht en welke milieu- en omgevingsthema's in beeld worden gebracht (het 'wat'). Het 'detailniveau' betreft de diepgang en methode van het onderzoek (het 'hoe'). Op basis van de ingekomen zienswijzen en adviezen hebben Gedeputeerde Staten advies gegeven over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

De kern van de procedure voor de milieueffectrapportage is het in beeld brengen van milieueffecten, waarbij het verschil tussen de huidige en toekomstige milieusituatie inzichtelijk wordt gemaakt. Voor de toekomstige situatie zijn verschillende alternatieven beschouwd.

MER in twee fasen

Omdat het besluit over het voorkeursalternatief een zorgvuldige afweging vereist, is het MER voor het project Wolferen-Sprok uit twee delen samengesteld:

- MER fase 1: het eerste deel van het MER is opgesteld in de verkenningsfase (2017-2018) en bracht de effecten op de omgeving in beeld voor de alternatieven voor het oplossen van de hoogwaterveiligheidsopgave voor de dijk tussen Wolferen en Sprok. Mede op basis van de informatie uit het MER fase 1 is een keuze gemaakt voor het voorkeursalternatief.

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

4 van 7

- MER fase 2: het tweede deel van het MER is opgesteld in de planuitwerkingsfase (2019-2020). Het doel van het MER fase 2 is om de milieueffecten van het voorkeursalternatief in beeld te brengen. Het MER fase 2 gaat in op alle effecten die in het advies reikwijdte en detailniveau van de provincie Gelderland zijn opgenomen bij de start van de m.e.r.-procedure. Waar nodig is beschreven hoe negatieve effecten in de aanleg- en gebruiksfase worden gemitigeerd of gecompenseerd.

Het MER is tezamen met het ontwerp-projectplan en de overige besluiten ter inzage gelegd.

Advies Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)

In haar eindadvies heeft de Commissie m.e.r. aangegeven dat “het MER helder en navolgbaar is geschreven. Samen met de achtergrondrapporten bevat het veel gedetailleerde en nuttige informatie voor de te nemen besluiten. Op één punt mist de Commissie bij de toetsing van het MER nog informatie: de norm voor stikstofdepositie wordt tijdelijk overschreden en een passende oplossing hiervoor ontbreekt. De Commissie acht deze informatie essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de dijkversterking Wolferen-Sprok. Ze adviseert om deze informatie in een aanvulling op het MER te verwerken en dan pas een besluit te nemen.”

Naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r. is de Passende Beoordeling aangepast en opnieuw getoetst of de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast door de projectbijdrage. Daarbij gaat het om een gebieds- en projectspecifieke ecologische beoordeling van de aanwezige natuurtypen waar sprake is van een stikstofdepositie als gevolg van het project. De conclusie is dat, ook al is sprake van overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW: de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door stikstofdepositie), door de tijdelijke projectbijdrage geen aantasting van de natuurlijke kenmerken plaatsvindt als gevolg van de stikstofdepositie door het project. Aan een ADC-toets wordt daarmee niet toegekomen. De ecologische beoordeling is een geaccepteerde werkwijze. De Raad van State heeft de werkwijze van ecologische beoordeling in meerdere uitspraken onderschreven, ook in een situatie waarin de KDW al overschreden is.

Conclusie m.e.r.

Met de keuze van het voorkeursalternatief en het onderzoek van de milieueffecten daarvan is in het MER de basis gelegd voor het projectplan. De procedure is op juiste wijze doorlopen en het MER voldoet aan de eisen die de wet eraan stelt. Het bevat informatie over de relevante kenmerken van de activiteit en de effecten daarvan op het milieu en ook waar nodig de maatregelen om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.

Waterveiligheid

Het ontwerp van de dijk is primair gericht op het voldoen aan de norm voor waterveiligheid. Voor het dijktraject Wolferen - Sprok geldt een maximaal toelaatbare faalkans van 1/10.000 per jaar. Dit betekent dat de dijk een waterstand moet kunnen keren die gemiddeld eens in de 10.000 jaar optreedt. De dijk moet voor de gehele levensduur aan deze waarde voldoen.

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

5 van 7

De dijk moet gedurende langere tijd voldoen aan de eisen. Het jaar 2075 is als zichtjaar aangehouden voor oplossingen in grond (50 jaar vanaf oplevering in 2025). Dit betekent dat wat er nu wordt neergelegd in ieder geval tot 2075 moet voldoen aan de huidige ontwerpeisen. Voor constructies is het zichtjaar 2125 gehanteerd (100 jaar vanaf oplevering). Voor constructies is deze langere termijn nodig vanwege de relatief zware inspanning om een constructie in de toekomst te kunnen uitbreiden.

Ruimtelijke inpassing

Naast de bescherming tegen overstroming dient het projectplan rekening te houden met de inpassing in de bestaande ruimtelijke ordening en met geplande of gewenste gebiedsontwikkelingen. Al bij de keuze van het voorkeursalternatief zijn deze aspecten in het MER in kaart gebracht. Ook is in het ontwerp rekening gehouden met de bestaande bestemmingen en zijn in overleg met de partners in het project meekoppelkansen gedefinieerd. Daardoor is bijvoorbeeld op onderdelen het ruimtebeslag van de dijkversterking beperkt door te kiezen voor een constructie ter voorkoming van piping.

Ook biedt het ontwerp ruimte voor de realisatie van de ruimtelijke kwaliteitsimpuls Gastvrije Waaldijk: de 80 km lange iconische, aantrekkelijke, verkeersveilige en duurzame (fiets)route die de rivier beleefbaar maakt, cultuurhistorische relictten weer zichtbaar maakt, en de natuurlijke uiterwaarden als een 'rivierpark' voor bewoners van het rivierengebied ontsluit. Hiermee geven we tevens uitvoering aan de (voorgenomen) Samenwerkingsovereenkomst Gastvrije Waaldijk van waterschap, gemeenten en provincie.

Waar nodig zijn bestemmingsplannen aangepast om ruimte te bieden voor de dijkversterking. Deze aanpassingsbesluiten zijn betrokken in de coördinatie waarin de projectprocedure op grond van de Waterwet voorziet. Op die manier is de planologische inpassing van de dijkversterking verzekerd.

De eisen die de Waterwet aan het projectplan stelt

In artikel 5.4, tweede lid, van de Waterwet staat dat het projectplan ten minste een beschrijving van het betrokken werk en de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd bevat, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Nu in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 van het projectplan het ontwerp van de waterkering en de uitvoering daarvan zijn beschreven, is aan de eerste twee eisen voldaan. In deze hoofdstukken is uitgelegd hoe men aan de hand van het MER tot de keuze van het voorkeursalternatief is gekomen. Ook is een nadere ontwerpdetailering per dijksectie gegeven. De realisatie van de dijkversterking vindt plaats tussen 2021 en 2024. Tijdens deze periode wordt de dijk tussen Wolferen en Sprok in etappes versterkt. Omdat er verschillende oplossingen voor de maatwerklocaties gekozen zijn, zal ook de uitvoering van de werkzaamheden per dijkvak verschillen.

In hoofdstuk 6 zijn de effecten van de aanleg en de nieuwe situatie getoetst aan de doelstellingen van de Waterwet ten aanzien van waterkwantiteit, waterkwaliteit en maatschappelijke functies van watersystemen. Er zijn geen negatieve effecten die de uitvoering van het plan in de weg staan. Waar

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

6 van 7

nodig zijn de mitigerende of compenserende maatregelen beschreven. De conclusie is dat het projectplan in overeenstemming is met de doelstellingen van de Waterwet.

Daarnaast zijn in hoofdstuk 7 de voorzieningen voor aankoop en gebruik van gronden alsmede de wettelijke waarborgen voor eventuele financiële schade als gevolg van (de uitvoering van) het project beschreven. Daarmee is tevens voldaan aan de eis dat het plan de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk bevat.

Coördinatie en zienswijzen

Zoals voorgeschreven in de Waterwet, bevorderen Gedeputeerde Staten een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten die nodig zijn ter uitvoering van het projectplan, waaronder bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming. Deze (ontwerp)besluiten hebben gedurende zes weken ter inzage gelegen in de periode van 2 oktober t/m 13 november 2020. Er zijn in deze periode 35 zienswijzen ingediend. Voor de beantwoording van de zienswijzen en de motivering van eventuele aanpassingen van de besluiten wordt verwezen naar de Nota van Antwoord.

De binnengekomen zienswijzen hebben geleid tot enkele wijzigingen. Daarnaast hebben er diverse ambtshalve aanpassingen plaatsgevonden. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- Herberekening stikstofdepositie met AERIUS Calculator 2020;
- Correct vermelding in ontheffing houtopstanden Wnb dat de herplantlocatie ten oosten van Slijk-Ewijk ligt;
- In de Natuurtoets is een aantal aanpassingen gedaan voor het opstellen van een ecologisch werkprotocol door de aannemer.
- Aanpassen beheerstrook ter plaatse van Buitenplaats Oosterhout;
- Doortrekken kunststof damwand ter hoogte van dijkpaal DD 229;

Wij kunnen instemmen met de inhoud van de Nota van Antwoord en de wijzigingen die naar aanleiding daarvan zijn doorgevoerd.

Conclusie

Het MER en het projectplan geven een zorgvuldige en gemotiveerde beschrijving van de gemaakte keuzes, het voorkeursalternatief, het dijkontwerp, de eisen aan de uitvoering en ook een volledige inventarisatie van de (milieu)effecten en de voorwaarden die bij de uitvoering in acht moeten worden genomen. De benodigde bestemmingsplannen zijn vastgesteld en de hoofdvergunningen zijn verleend. Hiermee zijn de ruimtelijke inpassing en de uitvoerbaarheid van het projectplan geborgd. Nu ook de (m.e.r.)procedure conform de wettelijke voorschriften is doorlopen en de zienswijzen adequaat zijn verwerkt, achten wij het projectplan niet in strijd met het recht of het algemeen belang.

Besluiten

Gezien het voorgaande en gelet op artikel 5.7 van de Waterwet en artikel 10:27 van de Algemene wet bestuursrecht besluiten wij het projectplan "Dijkversterking Wolferen-Sprok", zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland op 23 april 2021, goed te keuren.

Datum

25 mei 2021

Zaaknummer

2020-016871

Blad

7 van 7

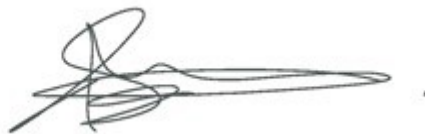
Beroep

Tegen dit goedkeuringsbesluit kunnen belanghebbenden gedurende een termijn van zes weken beroep instellen in eerste en enige aanleg bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit besluit valt onder de Crisis- en herstelwet. Ingevolge deze wet en het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet dienen de beroepsgronden in het beroepschrift te worden opgenomen en kunnen deze na afloop van de beroepstermijn niet meer worden aangevuld en wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard, indien binnen de beroepstermijn geen beroepsgronden zijn ingediend.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Stijn van Wely
Plv. secretaris